

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Narratio de Morte Socratis. Capvt XXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Narratio de Caio Canio.

CAPVT XXIV.

Cic. 3. Offic. **C**anius eques Romanus, nec infacetus, & satis litteratus, cum Syracusas oceandi causa, non negotiandi, ut ipse dicere solebat, se contulisset, dicebat se hortulos aliquos emere velle, quo inuitaret amicos, & ubi se oblectare sine interpellatoribus posset. Quod cum percrebuisset, Pythius, & quidam, qui argentariam faceret Syracusis, dixit, venales quidem se hortos non habere, sed licere uti Canio, si vellet ut suis. Et simul ad cenam hominem in hortos inuitavit in postera diem. Cumque ille promississet, cum Pythius, & argentarius, qui esset apud omnes ordines gratus, piscatores ad se conuocauit, & ab ijs petiuit, ut ante suos hortulos postridie piscarentur, dixitque quid eos facere vellet. Ad cenam venit Canius, erat opipare à Pythio apparatus conuiuium. Cymbarum ante hortulos multitudo, pro se quisque quod ceperat afferēbat, ante pedes Pythij pisces projiciebantur. Tum Canius: Quæso inquit, quid esto Pythi? tantumne piscium? tantumne cymbarum? Et ille: quid mirum? inquit, hoc loco est, Syracusis quicquid est piscium, hic aquatio, hac villa isti carere non possunt. Incensus Canius cupiditate, contendit à Pythio ut venderet, grauaturo illo primo. Quid multa? impetrat. Emit homo cupidus, & locuples tanti, quanti Pythius voluit, & emit instructos, nomina facit, negotium conficit. Inuitat Canius postera die familiares suos, venit ipse mature, scalmum nullum videt, quærit ex proximo vicino, num feriat quædam piscatorum essent, quod eos nullos videret. Nulla quod sciam, ille inquit, sed hic piscari nulli solent. Itaque mirabar heri quid accidisset. Stomachari coepit Canius. Sed quid faceret, &c.

Narratio de Morte Socratis.

CAPVT XXV.

HAec ille locutus, surrexit, & contulit se in conclaue quoddam ad lauacrum. Crito autem illum sequebatur, sed nos iussit expectare. Mansimus igitur differentes de ijs, quæ disputata fuerant, eaque considerabamus inter nos. Interdum & commemorabamus

calamitatem nostram, quanta nobis illa accideret, videbamurque planè non secus ac parente priuati, reliquam vitam in orbitate traducturi esse. Posteaquam verò ille lauisset, apportatique essent ad eum liberi (habebat enim duos paruulos filios, & ynum grandem) adessentque iam familiares mulieres, collocurus cum illis præsentem Critone, & datis mādatis, quæ voluerat, iussit mulieres & pueros discedere, venitque ipse ad nos. Atque erat iam propinquus occasus solis, diutius enim intus fuerat cōmoratus. Vbi autem aduenit, totus assedit, neque sanè multa posthæc locutus est. Tum affuit minister vndecimuirorum, coramque illo assistens. Non accusabote, o Socrates, inquit, eo quo alios nomine accusare soleo, qui irascuntur mihi, & malum imprecantur, & denuncio illis hauriendum esse venenum, coactus à magistratibus. Te verò cum toto hoc tempore cognoui constantissimum simul & mansuetissimum, & fortissimum virum omnium qui vquam hoc in loco fuere: tum satis scio, non irasci mihi, sed illis quos scis esse authores huius rei. Proinde nunc (cur enim assim nosti) & vale, & operam da, ut quæ ferre necesse est, quam minimè iniquo feras animo. Interque hæc lachrymans se auertit ac discessit. At Socrates aspiciens ad illum. Etiam tu vale, inquit, & nos faciemus quæ mones. Et mox ad nos: Quam vrbānus inquit hic homo est? Atque is toto hoc tempore me inuisere, & sepe mecum colloqui, fuitque planè vir optimus. Quam verò constanter me nunc deplorat? Nos vero, Crito, pareamus illi, afferatque aliquis venenum, si iam est tritum, sin minus, terat ille. Ibi Crito: At ego, inquit, o Socrates, solem adhuc in montibus esse, neque penitus occidisse arbitror. Quin etiam scio, accepto nuncio quosdam valde sero bibere, atque post cenam demum, & potum largiore, ac coniunctionem eorum, quorum quisque maximo desiderio teneretur. Quarene festines, adhuc enim satis tēporis suppetit. At Socrates, iure hæc, inquit, Crito, ab istis sunt, quæ commemorasti; Iucrum enim inesse arbitratur, egoque iure facturus nō sum. Nihil enim lucri facturus videor, cum paulo tamen post bibero, nisi ut ipse me ridiculum esse iudicem ob vitæ cupiditatem, qui que iam parcam illi deficienti. Ito igitur, & morem mihi gere, caueque aliter facias. His auditis, Crito inuit propè astanti puero; qui egressus, & plusculum

calim tempore foris commoratus, redijt ad-
ducens eum, qui oblaturus venenum erat,
quod apportabat in calice tritum. Eum con-
spicatus Socrates, age, inquit vir optime,
nam tu harum es peritus, quid nunc agen-
dum est? Nihil aliud, inquit, quam potus
vt obambules, donec grauari crura senseris,
deinde accumbes, atque reliqua ipsum aget.
Simulque porrexit illi calicem. Hic vero ac-
cepto illo, mi Echebrates, minime turbatus, si-
neque trepidatione, immutato & colore &
vultu, sed vt consueuerat, toruum obruens ad
illum: Quid naras, inquit, de hoc poculo? V-
trum alicui hinc libare quicquam licet, an nō
licet? Tantum inquit, o Socrates, miscemus,
quantum ad mediocrem haustum satis esse
existimamus. Intelligo, inquit ille, Deos qui-
dem certe precari licet, vt hæc hinc migratio
illuc felix eueniat, id quod & precor & ego op-
to. Atque hæc locutus paululumq; moratus
admodum expedit sineque omni difficultate
exhaust. Nostrium quidem plerique agre
hæctens lachrymas continere porueramus.
Vbi vero & libentem vidimus, & exhaustum
iam venenū esse, vincebamur plane, mihi que
ipsi adeo vi lachrymarū flumen quoddam e-
rumpebat. Itaq; obuolutus deplorabā me ip-
sum; non enim illum sane, sed fortunam me-
am, qui tali amico priuatus essem. At Crito
ante me cum lachrymas continere non pos-
set, surrexerat. Sed Apollodoros dudum
etiam lachrymari non cessauerat. Tum vero
inter lachrymas fremens & indignans, nemi-
ni non fletum mouit, præter quidem Socra-
tem, qui, Quid agitis, inquit, inepti? Ego e-
nim certe, non minimam hæc habui causam,
cur mulieres ablegauerim, ne in hunc mo-
dum delinqueretur. Nam audiui fauendum
esse linguis mortis tempore. Proinde quiesci-
te & perdurate. Que cum audiuissemus, pudore
affecti repressimus lachrymas. Ille vero
cum aliquantisper obambulasset, cumq; iam
diceret crura grauari, reclinauit se supinum:
id enim minister veneni iusserat, isque attrē-
ctans simul eum, paulo post inspiciebat pedes
& crura. Deinde vehementius premens pe-
dem, togauit an sentiret; hinc peruenit ad tri-
bias, atque ita ascendens, demonstrauit eum
iam frigescere & rigescere. Iterumque attrē-
ctans, Postquam inquit cor attigerit, tum inte-
ribit. Iamque adeo propemodum frigus
suprainquam euaserat, atque ille remotis
vestibus, quibus fuerat obuolutus, quod qui-

dem postremum fuit locutus, Aesculapio, in-
quit, o Crito, gallum debemus, quem videre
vt reddatis, atque cauete ne hoc negligatur.
Ita erit, inquit Crito. Sed nunquid aliud im-
peras? Hoc interroganti nihil magis ille res-
pondit. Hic finis o Echebrates, fuit amici no-
stri, viri, vt dicere possum, eorum qui nobis
noti fuere, omnium & fortissimi & sapientis-
simi, & iustissimi.

Sunt & alia narrationes perelegantēs, qua-
les sunt de fratribus Philanis apud Salustium,
& de Zopyro apud Liuium.

De Confutatione, & Confirmatione.

C A P V T X X X V I.

Distum est superius satis copiose de ar-
gumentis, nunc cōfutationis modum do-
ceamus. Confutantur argumenta multis mo-
dis, vel ipsius Aristotelis testimonio.

Primò, *ἀσθενεῖα*, hoc est, contemptu,
quando contemnimus, & nihili facimus ad-
uersariorum dicta, sic ferè totam Cœlij accu-
sationem Cicero voluit videri magis iras, &
iurgia dissidentium in amore, & amantium
querimonias, quam vera crimina.

Secundo, *ὑποκρίσις*, hoc est, actione, vultu,
gestu, & vocis sono, tale est illud.

*Cantando tu illum, aut vnquam tibi fistula
cera*

iuncta fuit.

Tertio, increpatione, vbi crimen aliquod
maximè alienum, vel ipsa iudicum opinione,
cum indignatione rejicitur, vt, *Dij te perdant
fugitiue, qui ista obijcis.*

Quarto, *ἀντιπαροχή*, seu compensatione,
cum afferimus rem, vel parem, vel maiorem,
talis est disputatio pastorum apud Virgilium,
vbi vnus quidem mouet quaestionem.

*Dic quibus in terris, & eris mihi magnus
Apollo.*

*Tres pateat cali spatium non amplius vl-
nas.*

Alter non dissoluit, sed noua quaestione
aduersarium capere nititur.

*Dic quibus in terris, inscripti nomina regum
Nascantur flores?*

Quinto, *ἀποπλανήσις*, hoc est, deductione,
& fallacia, cum iudicem, vel auditore à re no-
bis